

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/26-09743
Otsuse kuupäev 29.09.2026
Komisjoni koosseis Taavi Hein

Tarbija
Kaupleja AS ÜHISTEENUSED (11052490)

Tarbija nõue Leppetrahvi tühistamine

Resolutsioon:

1. Rahuldada tarbija avaldus. Tuvastada, et tarbijal puudub kohustus tasuda 14.05.2026 väljastatud leppetrahvi summas 25 eurot.
2. Komisjoni otsuse järgimiseks on kaupljal 30 päeva arvates selle Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast. Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Asjaolud:

Tarbija parkis 14.05.2026 oma sõidukiga aadressil Küti tee 4, Peetri, Rae vald parklas. Kaupleja määras tarbijale leppetrahvi parkimistasu maksmata jätmise eest summas 25 eurot.

Tarbija vaidlustas trahvi põhjendusel, et parklasse sissesõidul ei ole selgelt nähtav, et tegemist on tasulise parklaga. Tarbija on aastaid seal parkinud kui käib poes 10-15 minutit. Tundub, et parkla on tasuliseks muudetud hiljuti. Sissesõidul aga pole selgelt näidatud ära muutus. Hiljem sai tarbija aru, et üks silt katab teist. Samuti on maha joonitud parkimiskohad ikkagi veel valged jooned mitte sinised, mis samuti viitavad, et tegu pole tasustatud parklaga. Seega polnud tarbijal aimugi, et parkla on tasuline ja seetõttu ei kasutanud ta ka parkimiskella.

Tarbija hinnangul ta ei ole parkimistingimusi rikkunud, kuna märgid näitavad, et parkla on tasuta.

Sissesõidul oleva parkla märgi küljes pole lisatahvlit, mis viitaks tasulistele tingimustele, ning seesama märk autojuhi vaatest sissesõidu teel varjab ära järgneva märgi. Edasi ei ole ühtegi märki ega viidet tasulisele parkimisele, alles parklast väljasõidul.

Tarbija parkis vastavalt liiklusemärgile 575a, millel puudusid lisatingimused. Tarbija ei pea kahtlustama, et kusagil märgi taga või teises parkla servas on tasulise parkimise sildid ka.

Lisaks peab tarbija ebaseaduslikuks leppetrahvile käibemaksu lisamist.

Kaupleja seisukoht:

Parklasse sissesõidul on olemas liiklusmärk 575a „Parkla“, mis osutab sõidukitele ettenähtud parkimispiirkonnale. Olemas on info, et märgil osutatud teenus on tasuline ning parkimiskellaga on parkimine 2 tundi tasuta. Samuti on olemas info tsoonitähise ning parkimisaegade ja parkimishindade kohta.

Lisaks on olemas liiklusmärk 873c „Parkimisaja piirang“ mis teatab, et märgiga 575a tähistatud parklas sõiduki lubatud pikimat parkimise kestust kas ööpäevaringselt või teatud ajavahemikul. Parkimise algusaeg peab olema kontrollijale selgesti nähtavaks tehtud ja parkimiskella kasutamine on kohustuslik.

Märgi 575a näol on tegemist liiklusmärgiga, mis osutab sõidukitele ettenähtud parkimispiirkonnale mitte sellele, et tegemist on tasuta parkimisega. Kaupleja lisab vastusele fotod, mis kinnitavad, et antud parklasse sisse sõites on kõik liiklusmärgid väga hästi nähtavad. Kaupleja ei saa vastutada selle eest, et tarbija ei jõua liiklemisel liiklusmärke jälgida.

Täiendavalt selgitab kaupleja, et parklasse sissesõidul asuv nn esimene parkimispiirkonda tähistav liiklusmärk asub maa-ameti andmetel transpordimaal, mis on munitsipaalomand. AS-l Ühisteenused puudub õiguslik alus eemaldada liiklusmärke munitsipaalomandis olevalt maalt, kuna kaupleja kontrollib parkimistingimuste täitmist ainult eraomandis oleval kinnistul.

Arvestades, et tarbija ei tasunud leppetrahvi summat tähtaegselt ehk 7 päeva jooksul trahvinõude esitamise kuupäevast alates, teostati 22.05.2026 liiklusregistrist sõiduki omaniku/vastutava kasutaja andmete päring ning saadeti tähtaegselt tasumata leppetrahvi kohta meeldetuletus, millele lisandus VÕS § 113² lg 2 p 1 alusel sissenõudmiskulu. Hinnates kõiki asjaolusid ja tõendeid kogumis tühistas AS Ühisteenused tarbijalt nõutud sissenõudmiskulu.

Leppetrahv on vormistatud õigustatult ja esitatud mõistliku aja jooksul. Tarbija kohustuste rikkumine ei ole vabandata.

Kui sõiduk on pargitud alale, kus kehtivad parkimiseks tingimused, sh tasu ja/või parkimistingimuste eiramise korral määratav tasu, siis kõik tasud, mis parkijal vastavalt parkimistingimustele tuleb seoses parkimisega maksta, on käsitatavad tasuna talle osutatud teenuse eest ja kuuluvad alates 01.01.2023 Eestis maksustamisele käibemaksuga.

Komisjoni põhjendus:

Komisjon, olles tutvunud vaidluse asjaolude, poolte seisukohtade ning menetluses esitatud tõenditega, leiab, et tarbija avaldus tuleb rahuldada.

Poolte vahel ei ole vaidlust selles, et tarbija parkis 14.05.2026 sõiduki kaupleja opereeritavas parklas. Samuti ei ole vaidlust selles, et tarbija ei tasunud parkimise eest ega fikseerinud parkimise algusaega parkimiskellaga. Vaidlus seisneb eelkõige selles, kas parkimistingimused olid tarbijale piisavalt nähtavad ning kas kauplejal oli õigus nõuda tarbijalt parkimistingimuste rikkumise eest

25 euro suurust leppetrahvi. Poolte seisukohtadest nähtub, et vaidluse keskmeks on just parkla tähistus ning parkimiskella kasutamise kohustuse teatavaks tegemine.

Tarbija leiab, et parklasse sissesõidul asunud liiklusmärk 575a „Parkla“ ei viidanud tasulisele parkimisele ning varjas sõidukijuhi vaatest selle taga asuvat märki, mille juures oli teave tasulise parkimise kohta. Tarbija hinnangul tekkis seetõttu põhjendatud arusaam, et tegemist oli tasuta parklaga. Kaupleja leiab seevastu, et parkimisala oli nõuetekohaselt tähistatud ning parkimist puudutavad märgid ja parkimistingimused olid piisavalt nähtavad.

Komisjon tarbija selle vastuväitega ei nõustu. Liiklusmärk 575a tähistab parkimisala ega anna iseenesest sõidukijuhile õigust eeldada, et parkimine on tasuta või et parkimisel ei kehti muid tingimusi. Samuti ei saa parkimiskohtade valgetest eraldusjoontest järeldada parkimisteenuse tasuta olemist.

Menetluses esitatud fotodelt nähtub, et parklas paiknes eraldi parkimist puudutav infotahvel, millelt nähtus parkimistsoon YT36, parkimise hinnainfo ja võimalus parkida parkimiskella kasutamisel kaks tundi tasuta. Parklas paiknes ka eraldi oranž parkimistingimuste tahvel. Kuigi tarbija esitatud fotolt nähtub, et sissesõidul paiknev esimene liiklusmärk võib teatud vaatenurgast selle taga asuvat märki osaliselt varjata, ei olnud parkimistingimusi puudutav teave tervikuna selliselt paigutatud, et tarbijal puudunuks mõistlik võimalus sellest teada saada. Tarbijal oli enne sõiduki juurest lahkumist võimalik tuvastada parkimistingimuste olemasolu ja nende sisuga tutvuda.

VÕS § 37 lg 1 kohaselt saavad tüüptingimused lepingu osaks, kui tingimuse kasutaja enne lepingu sõlmimist või selle ajal neile selgelt viitab ja teisel lepingupoolel on võimalus nende sisust teada saada või kui lepingu sõlmimise viisist tulenevalt võib tüüptingimuste olemasolu eeldada ning teisel poolel on võimalus nende sisust teada saada. Määrav ei ole tüüptingimustega tegelik tutvumine, vaid see, kas teisel lepingupoolel oli mõistlik võimalus nende sisust teada saada. Sama põhimõtet on ka kaupleva käesolevas menetluses oma vastuses käsitlenud.

Komisjoni hinnangul said kaupleva parkimistingimused seetõttu pooltevahelise lepingu osaks. Parkimistingimuste kohaselt tuli juhul, kui operaator võimaldas parkimiskellaga piiratud aja tasuta parkimist, fikseerida parkimise algus sõiduki esiklaasile või armatuurlauale nähtavale kohale asetatud parkimiskellaga. Tarbija seda ei teinud. Seega rikkus tarbija pooltevahelist parkimislepingut. Tarbija ekslik arusaam parkimise tasuta olemisest ei muuda eeltoodud järeldust. Parkimislepingu rikkumine ei tähenda siiski iseenesest, et kaupleva on õigus nõuda tarbijalt leppetrahvi. Leppetrahvi nõude eelduseks on kehtiv leppetrahvikokkulepe.

Menetluses esitatud parkimistingimuste punktis 8 on sätestatud, et lepingu rikkumise korral kohustub sõidukijuht tasuma operaatorile leppetrahvi 100 eurot. Tingimuse järgi ei ole tegemist kuni 100 euro suuruse leppetrahviga ega ole selles ette nähtud erinevaid leppetrahvi määrasid sõltuvalt rikkumise laadist, kestusest või raskusest. Tüüptingimuse sõnastuse järgi kaasneb parkimislepingu rikkumisega 100 euro suurune leppetrahv.

VÕS § 42 lg 1 kohaselt on tüüptingimus tühine, kui see lepingu olemust, sisu, sõlmimise viisi, lepingupoole huve ja muid olulisi asjaolusid arvestades kahjustab teist lepingupoolt ebamõistlikult. VÕS § 42 lg 3 p 5 järgi on tarbijalepingus ebamõistlikult kahjustav eelkõige tingimus, millega nähakse tarbijale kohustuse rikkumise korral ette ebamõistlikult suur leppetrahv. Parkimisleping vastab tasulise parkimise korral VÕS § 271 lg 1 mõttes üürilepingu tunnustele ning seadus ei välista sellises õigussuhtes leppetrahvi kokkuleppimist. Seega ei pea komisjon tühiseks leppetrahvi kokkuleppimist kui sellist. Hinnata tuleb konkreetse leppetrahvi suurust ja selle tingimuse mõju tarbijale.

Komisjon arvesse konkreetse parkla parkimistasude suurust, võimalikku saamata jäävat parkimistasu ning leppetrahvi kahju hüvitava funktsiooni kõrval ka selle survefunktsiooni.

Käesolevas asjas on ebaproportsionaalsus ilmne. Parklas oli parkimiskella kasutamisel kaks tundi

parkimist tasuta ning parkimistasu oli menetluses esitatud tähistuse kohaselt 0,50 eurot 30 minuti eest ja 5 eurot 24 tunni eest. Parkimistingimustes ette nähtud 100 euro suurune leppetrahv ületab seega oluliselt parkimise tavapärast hinda. Tingimus näeb 100 euro suuruse tagajärje ette sõltumata sellest, kas parkimislepingut rikuti mõne minuti või oluliselt pikema aja jooksul ning sõltumata konkreetse rikkumise raskusest.

Komisjon arvestab, et leppetrahvil ei ole üksnes kahju hüvitamise, vaid ka kohustuse täitmisele suunav survefunktsioon. Seetõttu ei pea leppetrahv olema võrdne tasumata jäänud parkimistasuga. See ei tähenda siiski, et tarbijalepingus võiks parkimisoperaator näha iga rikkumise korral ette mistahes suurusega leppetrahvi. Arvestades käesoleva parkla hinnataset, kahe tunni tasuta parkimise võimalust ning asjaolu, et 100 euro suurune leppetrahv rakendub tingimuse sõnastuse järgi sõltumata rikkumise raskusest, leiab komisjon, et leppetrahv kahjustab tarbijat ebamõistlikult. Komisjon leiab seetõttu, et parkimistingimuste punktis 8 sätestatud 100 euro suuruse leppetrahvi kokkulepe on VÕS § 42 lg 1 ja lg 3 p 5 alusel tühine.

Seda järeldust ei muuda asjaolu, et kaupleja ei nõudnud tarbijalt tegelikult 100 eurot, vaid üksnes 25 eurot. Selles küsimuses on Tallinna Ringkonnakohtu 02.05.2017 otsus tsiviilasjas nr 2-16-123200/26 otseselt asjakohane. Ringkonnakohus leidis 2017 aastal, et tüüptingimust ei muuda mõistlikuks asjaolu, et konkreetse juhul määrati väiksem leppetrahv tüüptingimuses kehtestatud. Tüüptingimuse kehtivuse hindamisel tuli lähtuda tingimusest tuleneva võimaliku kohustuse ulatusest, mitte sellest, kui suurt summat tingimuse kasutaja konkreetset juhul otsustas sisse nõuda.

Sama põhimõtte kohaldub käesolevas asjas. Parkimistingimuste järgi kohustus tarbija lepingu rikkumise korral maksta 100 euro suuruse leppetrahvi. Kaupleja ühepoolne otsus nõuda sellest konkreetset juhul üksnes 25 eurot ei muuda leppetrahvi kokkulepet kehtivaks. Vastasel juhul saaks tüüptingimuse kasutaja ebamõistlikult kahjustava tüüptingimuse tagajärge vältida lihtsalt sellega, et nõuab iga üksikjuhtumi puhul tühisest tingimuses ette nähtud summast väiksemat osa.

VÕS § 39 lg 2 kohaselt ei või tühisele tüüptingimusele tõlgendamisega anda sisu, mille kohaselt tingimus kehtib. Kui tingimuse saab jagada mitmeks üksteisest sõltumatuks osaks, jääb ühe osa tühisuse korral tingimus muus osas kehtima.

Tallinna Ringkonnakohus selgitas eespool viidatud lahendis üheselt, et kui parkimislepingu leppetrahvi suurust ette nägev tüüptingimus on ebamõistlikult kahjustavana tühine, ei võimalda VÕS § 39 lg 2 kohtul vähendada tühise tingimuse mahtu ja määrata ise selle asemel mõistlikku leppetrahvi. Ringkonnakohus jättis seetõttu tühise tüüptingimuse alusel esitatud leppetrahvinõuded rahuldamata.

Komisjon lähtub samast põhimõttest. Kuigi leppetrahvi kokkuleppimine parkimislepingu rikkumise puhuks ei ole iseenesest tühine, ei ole võimalik tühise 100 euro suuruse leppetrahvikokkuleppe asemele kujundada komisjoni otsusega uut 25 euro, 20 euro või muu suurusega leppetrahvi. Sellisel juhul ei toimuks enam olemasoleva lepingutingimuse tõlgendamine, vaid poolte eest uue leppetrahvikokkuleppe kujundamine.

Samuti ei ole tegemist VÕS § 162 lg 1 alusel kehtiva leppetrahvi vähendamise küsimusega. Leppetrahvi vähendamine eeldab kehtivat leppetrahvikokkulepet. Käesolevas asjas on aga ebamõistlikult kahjustavana tühine leppetrahvi suuruse määranud tüüptingimus ise. Tallinna Ringkonnakohus eristas samas lahendis samuti tüüptingimuse kehtivuse kontrolli ja kehtiva leppetrahvi vähendamise küsimust.

Eeltoodust tulenevalt leiab komisjon, et parkimistingimused said pooltevahelise lepingu osaks ning tarbija rikkus parkimislepingut, kuna ei fikseerinud parkimise algusaega parkimiskellaga ega tasunud parkimistasu. Kauplejal puudub siiski õigus nõuda tarbijalt 25 euro suurust leppetrahvi, sest leppetrahvinõude aluseks olev 100 euro suurune leppetrahvi tüüptingimus kahjustab tarbijat ebamõistlikult ning on VÕS § 42 lg 1 ja lg 3 p 5 järgi tühine. Tühist tüüptingimust ei muuda

kehtivaks asjaolu, et kaupleja nõudis käesoleval juhul üksnes osa selles sätestatud summast, ning VÕS § 39 lg 2 ei võimalda komisjonil asendada tühist leppetrahvisummat enda määratud mõistliku summaga.

Tarbija avaldus tuleb seetõttu rahuldada.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Taavi Hein

/allkirjastatud digitaalselt/